Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

Nr. 51

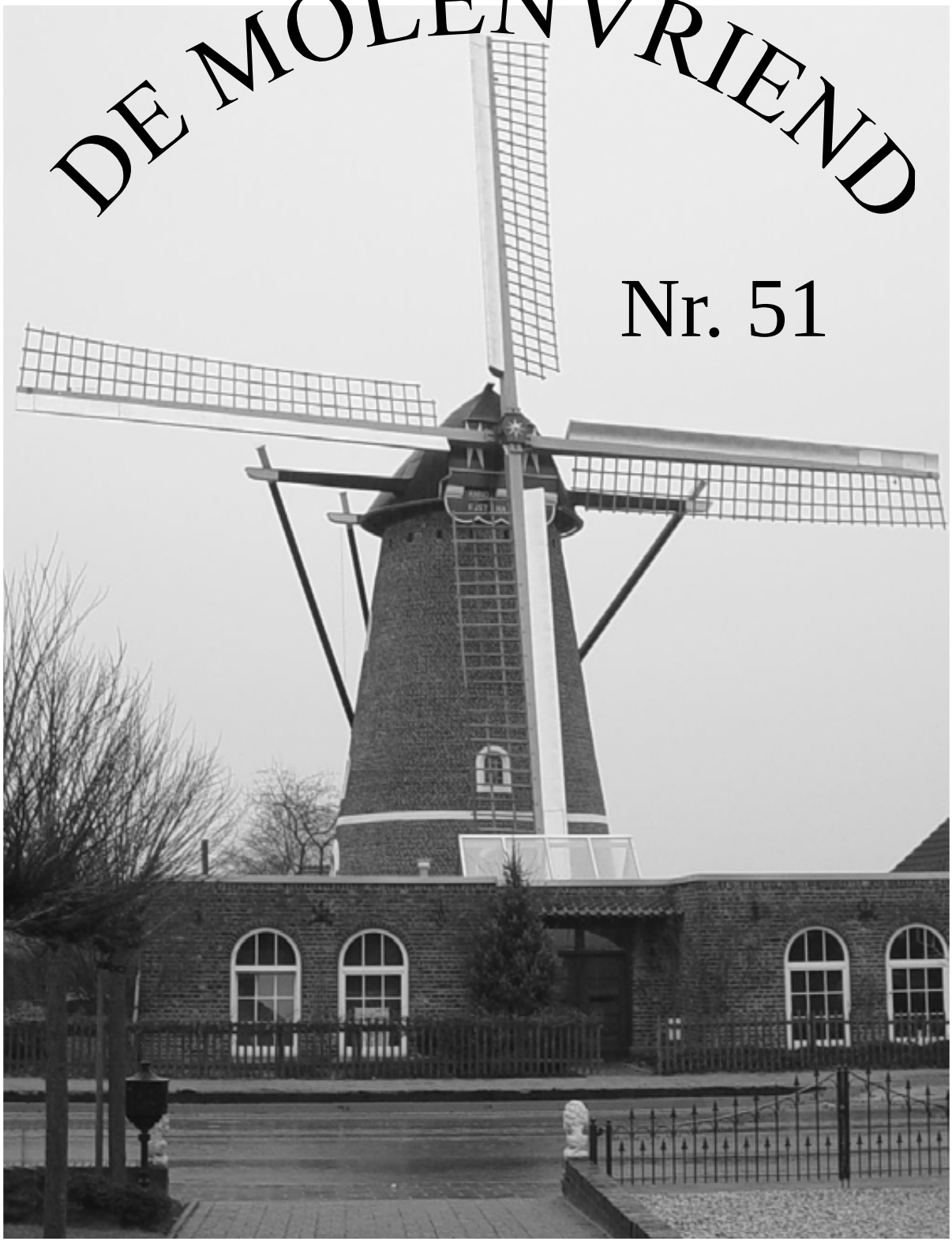

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en Noord-Limburg
www.molens.net/landvancuijk

BESTUUR

VOORZITTER	Mari Goossens	D. Boutsstraat 25
	Tel. 0485-573815	5831 VN BOXMEER
SECRETARIS	Don Werts	De Aalsvoorten 20
	Tel. 0485-322460	5443 CG HAPS
	Fax 0842-110623	molenvrienden.landvancuijk@planet.nl
PENNINGMEESTER	Perry Hendriks	De Vang 20
	Tel. 0485-322872	5437 BP BEERS
BESTUURSLEDEN	Walter Cornelissen	Park 8
	Tel. 0485-478818	5446 PH WANROIJ
	Stefan Willems	Lupine 3
	Tel. 0485-318028	5432 BT CUIJK

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 0485-322460	De Aalsvoorten 20
	Fax 0842-110623	5443 CG HAPS
	GIRONUMMER: 4008385 *onder vermelding adres penningmeester*	

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	*Voor inlichtingen omtrent het archief kunt U contact opnemen met het secretariaat. Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen*

BIOTOOPWACHT LAND VAN CUIJK	Tel. 0485-313298	Moleneind 4 5431 HW CUIJK

DE MOLENVRIEND 51

Colofon

Jaargang 20, nummer 1, februari 2004
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is • 10,--. Aanmelding kan geschieden door het bewuste bedrag te storten op de girorekening van de vereniging. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers • 0,70.

REDACTIE	*Harry Daverveld*	*Frits Harteman*
	Peter Simons	*Marko Sturm*
	Ben Verheijen	
REDACTIEADRES	*Bilderbeekstraat 23*	*5831 CW BOXMEER*
	of e-mail: j.m.sturm@tn.utwente.nl	
VERDER WERKTE(N) MEE	*Stefan Willems*	
ILLUSTRATIES	*Hans Heijs, Ludger Pauls, Marko Sturm, Stefan Willems*	
VOORPAGINA	*De Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide, zie het artikel in dit nummer.*	

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **In memoriam Nicolaas Wortman**
pagina 7 **In memoriam Gerrit van den Berg**
pagina 8 **Wind was de grote spelbreker**
verslag van de avondopenstelling van de Jan van Cuijk
door: Stefan Willems
pagina 9 **Een molen in Noord-Limburg**
een kennismaking met de Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide
door: Marko Sturm
pagina 12 **Friese molenaarsdag langs het Van Harinxmakanaal**
pagina 13 **Schoolbezoek aan de molen**
door: Frits Harteman
pagina 14 **Wat doe je zoal op die molen?**
door: Peter Simons
pagina 17 **Molenfeesten Wanroij afgelast wegens vogelpest**
door: Marko Sturm
pagina 18 **Aan de licht**
door: Piet Geenen
pagina 20 **Molens in de regio**
door: Ben Verheijen
pagina 22 **Brabants molenweekend**

Van de redactie

Voor U ligt het eerste nummer van De Molenvriend in 2004. Een hoogtepunt van het afgelopen molenjaar was voor de redactie uiteraard het verschijnen van nummer 50 van dit blad. Na deze grote inspanning, die we nooit zonder alle hulp van de molenaars in de regio hadden kunnen volbrengen, moesten we even op krachten komen om aan nummer 51 te kunnen denken.

Door de uitgestelde uitgave van dit nummer kunnen we de serie “Een molen in Noord-Limburg” voltooien met een artikel over de Rust na Arbeid, waar momenteel de laatste hand gelegd wordt aan de restauratie. Eerdere artikelen in deze serie verschenen in nummers 45 tot 48, waarin we de lezers kennis lieten maken met de overige molens in de kop van Noord-Limburg.

Afgelopen jaar was ook een droevig jaar voor de vereniging, door het overlijden van een oud vrijwillig molenaar een een oud-beroepsmolenaar uit de regio. Gezien het bijzondere karakter van nummer 50 konden we destijds geen “In memoriam” plaatsen, zodat we dat hier alsnog doen.

Alle actieve leden zijn het afgelopen jaar behoorlijk op de proef gesteld door lange perioden van windstilte. Desalniettemin hebben we toch wat berichten over molenactiviteiten in de voorbije periode. We laten ons niet uit het veld slaan en hopen op goede wind in de komende periode.

Ook in dit jaar hopen we weer nieuwe wetenswaardigheden en actualiteiten op molengebied te brengen, met bijzondere aandacht voor de regio. We hopen daarbij op Uw steun te kunnen rekenen.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Voor U ligt alweer Molenvriend nummer 51. We hebben de eerste maand van 2004 er al weer opzitten. Als eerst dank aan allen die hun steentje bijgedragen hebben aan onze jubileum Molenvriend. Dit nummer waar alle molens en hun molenaars de revue gepasseerd zijn, is een waar naslagwerk geworden.

Binnen het bestuur van vereniging Molenvrienden Land van Cuijk kan tevreden teruggekeken worden op 2003.

De belangrijkste stap die er gezet is, is door de Kop van Noord-Limburg onder te brengen binnen onze vereniging. Ook minder prettige dingen zijn er gebeurd in 2003. Zo moesten we – door overlijden – afscheid nemen van enkele leden, waaronder Niek Wortman. Wortman was samen met Sjef Kessels de initiatiefnemer van de opleiding tot molenaar in het Land van Cuijk.

Er wordt door een werkgroep PR gewerkt aan het vernieuwen van de website. De molenvrienden Land van Cuijk zijn aan het eind van dit jaar te zien op: www.molenvriendenlandvancuijk.nl

In 2003 is er ook een begin gemaakt met de restauratie van de bergmolen van Ven-Zelderheide. Het gevlucht is inmiddels gereed en de restauratie nadert het eindpunt.

De restauratie van de Beerse molen heeft ernstige vertraging opgelopen omdat de Gemeente Cuijk nog in onderhandeling is over aankoop van grond en de naastgelegen schuur van de oud-eigenaar van de molen.

De voorbereidingen van het uitstapje op 20 maart naar het Duitse Kalkar zijn in volle gang. Deze dag sluiten we traditiegetrouw af met een overheerlijke maaltijd.

Binnen het bestuur wordt driftig gezocht naar een nieuw bestuurslid. Onze huidige secretaris Don Werts heeft te kennen gegeven om tijdens de komende jaarvergadering af te treden. Zijn functie als secretaris zal worden overgenomen door Walter Cornelissen. Indien er kandidaat-bestuursleden zijn, kunnen deze altijd contact opnemen met het bestuur.

het bestuur

Agenda

20 maart 2004
Uitstapje naar Kalkar

6 of 20 april 2004
Jaarvergadering Molenvrienden te Wanroij

8 mei 2004
Nationale molendag

25 juni 2004
Opening Brabants molenweekend te Ulvenhout

26 en 27 juni 2004
Brabants molenweekend

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

In memoriam

Nicolaas Wortman

Inleiding
Op 21 april van het vorige jaar 2003 hebben zijn familie, vrienden en bekenden afscheid moeten nemen van Nicolaas Johannes Wortman. Hij was gehuwd met Catharina Wortman – Faber en woonde te Rijswijk. De heer Wortman die in de molenwereld bekend was als Nick Wortman, werd op 12 mei 1908 in Den Haag geboren en bereikte de respectabele leeftijd van bijna 95 jaar welke alleen voor de allersterksten is weggelegd. Bij leven was hij van beroep Register Accountant, vond op diverse plaatsen in Nederland zijn werkgebied en bracht ook nog eens acht jaren in de West door. Een van zijn hobby's was het bewerken van hout en speciaal het maken van houtverbindingen. Uiteindelijk kwam hij terecht in Friesland waar hij met zijn zwager een Friese boerderij heeft gerestaureerd. Het is jammer dat deze boerderij later moest wijken voor de aanleg van een kanaal.

De Brabantse periode
Zoals dat overal gaat vlogen ook bij het gezin Wortman de kinderen uit en zo wilde het gebeuren dat er een dochter in Venraij woonde en zoon Arjen in Cuijk woonachtig was. Zelf woonden Catharina en Nick op dat moment in Friesland. Ze besloten toen om in de buurt van hun kinderen te gaan wonen en namen op 1 september 1975 hun intrek in de fraai verbouwde keuterij gelegen aan Heide 8 te Oeffelt. In Friesland had Nick de molens leren kennen maar dat waren veelal poldermolens. In het Brabantse en Limburgse kreeg hij te maken met de hoofdzakelijk aanwezige korenmolens. Samen met zijn zoon Arjen was hij aanvankelijk vooral bezig met de korenmolen De Reus welke tussen Gennep en Ottersum staat en waarvan in die tijd Jan Coopmans uit Ottersum ook al de eigenaar was. Nick was gerechtigd om met windmolens te draaien want in Friesland had hij de cursus voor vrijwillig molenaar met goed gevolg afgesloten.

Contact met de gemeente Cuijk
In 1973 werd de korenmolen de Jan van Cuijk gerestaureerd zodat er in principe weer mee gedraaid en gemalen kon worden. Molenaar Sjef Kessels, de laatste eigenaar en vakmolenaar van deze molen was door de gemeente Cuijk als toezichthouder aangesteld. Bij de betrokken mensen in de gemeente Cuijk leefde het plan om ook in de toekomst met de molen te kunnen werken en dat ook de opvolging van molenaar Kessels verzekerd zou zijn. Daarom was Nick benaderd door de gemeente Cuijk om na te gaan of het mogelijk was dat er molen-instructies op de Cuijkse molen gegeven konden worden. Op 8 februari 1977 was er een eerste gesprek met Jan Hijl en in maart volgde er nog een bijeenkomst met als onderwerp het beleggen van een molenavond in de gemeente Cuijk. Vanaf deze tijd konden Nick en Arjen overigens al op de Jan van Cuijk terecht om met de molen te draaien en om de lessen voor te bereiden.

Een molenavond in café de Beurs
Op 24 maart was het dan zo ver en werd er in café de Beurs namens de gemeente Cuijk een molenavond gehouden. Nick Wortman en Sjef Kessels presenteerden deze avond waarop ongeveer 70 mensen aanwezig waren. Nick hield een uitgebreid molenverhaal vergezeld van een diaserie over allerlei molens en molenzaken waarbij hij werd geassisteerd door molenaar Kessels. De kern van het verhaal was dat molens moesten draaien om als monument en als werktuig te blijven bestaan en daarvoor moesten er nieuwe vrijwillige molenaars opgeleid worden omdat het huidige aantal vakmolenaars steeds kleiner werd en er steeds meer molens werden gerestaureerd. Dit betrof niet alleen de Cuijkse molen maar ook de molens in het hele Land van Cuijk en zelfs in heel Nederland. Aan het eind van de avond werden de aanwezigen die belangstelling hadden voor de opleiding tot vrijwillig molenaar uitgenodigd om op de aansluitende zaterdagmorgen naar de Jan van Cuijk te komen.

Instructie op de Jan van Cuijk
De eerste les ging op zaterdagmorgen 23 april van start en er waren 10 leerlingen op komen dagen. Het grootste aandeel leverde Cuijk terwijl er ook nog enkele leerlingen uit Oeffelt, Boxmeer, Grave en Nijmegen kwamen. Twee dames uit Cuijk waren ook van de partij en begonnen vol interesse aan de opleiding. Ook zoon Arjen was met Nick meegekomen en bereid om de lessen van zijn vader te volgen. Van Nick Wortman en Sjef Kessels leerden we theoretische en praktische molenzaken waarbij de theoretische materie hoofdzakelijk werd aangedragen door Nick. De beminne-

lijke Nick in zijn groene knickebocker toonde zijn molenliefde en legde telkens weer uit hoe bepaalde zaken in elkaar zaten of handelingen moesten worden verricht. Het opzeilen, het zwichten, het vangen, het afzeilen, het klampen, het wegzetten en vele andere handelingen, we hebben het allemaal op de Jan van Cuijk geleerd. Het ging er gezellig aan toe maar er werden ook eisen gesteld want Nick was een precies man, wellicht voortvloeiend uit zijn beroep van accountant. Alle onderdelen van de molen moesten van buiten geleerd worden en als je iets niet wist mocht je het echt geen balkje, houtje of zomaar een touw noemen. Sjef Kessels bemoeide zich op zijn Brabantse manier met praktische molenzaken zoals malen, het luiwerk, vangen enz, hield de groep in de gaten en zorgde er voor dat elke leerling wel eens een hoek- of vangtouw in handen kreeg, want er waren echt wel veel kapers op de molenbelt. Regelmatig gingen we naar andere molens zoals naar de Reus in Gennep. Vermeldenswaard is ook het feit dat Nick nog instructies heeft gegeven aan drie leerlingen op de Witte Molen in de Reek. Op de Jan van Cuijk kwamen er nog enkele leerlingen bij en er is een lijst uit 1978 bekend met de namen van 18 personen die bij de opleiding tot vrijwillig molenaar betrokken waren. In dat jaar overleed plotseling molenaar Sjef Kessels en werd Nick Wortman door de eigenaar van de molen, de gemeente Cuijk, gevraagd om als hoofdvertegenwoordiger voor de gang van zaken op de Cuijkse molen te willen optreden.

Op examen bij de Hollandsche Molen

De opleiding was al een paar jaar bezig maar niemand voelde de behoefte om op examen te gaan. Dat kwam omdat de opvatting had postgevat dat de examencommissie nogal streng van aard was en dat men de theorie en de praktische handelingen tot in de puntjes moest beheersen om uiteindelijk te slagen. Inmiddels waren er ook veel leerlingen afgevallen en was er een zevental volhouders overgebleven. Het was Theo van Bergen uit Oeffelt die de stoute schoenen aantrok en als eerste in het Land van Cuijk in mei van het jaar 1980 slaagde en zich Vrijwillig Molenaar mocht noemen. Als het eerste schaap over de dam is volgen er meer en zo werden Ben Verheijen uit Cuijk en Jan Selten uit Wanroij in 1981 de twee volgende geslaagde vrijwillige molenaars in onze streek. Tot de eerste generatie molenaars behoorde ook Peter Simons die door omstandigheden pas in 1987 op examen kon gaan en hiervoor ook slaagde. Albert Koot en Henk Hülscher slaagden beiden in 1982 maar spijtig genoeg hebben zij zich bij de oprichting van de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk in 1985 terugtrokken als vrijwillig molenaar. In die tijd kwamen we ook regelmatig gezellig bij de molenaars thuis om over het molengebeuren te praten of om een schema op te stellen met betrekking tot het draaien met de molens in het Brabantse en Limburgse gedeelte van ons molengebied. Tijdens een van deze bijeenkomsten kwam ook de naam van onze in 1985 opgerichte molenvereniging uit de koker van Nick: De Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk. Het is jammer dat Nick bij de oprichting van de molenvereniging niet persoonlijk betrokken was omdat hij in een eerder stadium naar Rijswijk was teruggekeerd.

Terugkeer naar Rijswijk

Het was 1983 en Nick bleef trouw met zijn molen de Jan van Cuijk werken. Hij was in dat jaar 75 jaar geworden en merkte sinds geruime tijd dat het lichamelijk allemaal toch niet meer zo soepel liep. Langzaam maar zeker moest hij zich tot zijn grote verdriet steeds meer terugtrekken en in 1983 namen Nick en Catharina het besluit om naar Rijswijk terug te keren wat op 20 juli plaatsvond. Het deed hen heel veel pijn afscheid te moeten nemen van de Molenvrienden Land van Cuijk. In Rijswijk hebben ze nog vele fijne jaren samen doorgebracht en is Nick op 95-jarige leeftijd overleden. Na de terugkeer naar Rijswijk heeft de gemeente Cuijk mij na verloop van tijd benaderd om de functie van Nick Wortman met betrekking tot de molen Jan van Cuijk te willen vervullen wat ik dankbaar op me genomen heb.

Tot slot een nawoord

We kunnen Nick Wortman beschouwen als de man die het hele molengebeuren in het Land van Cuijk en in de Noordlimburgse gemeente Gennep in gang gezet en ontwikkeld heeft. Hij leidde mensen op tot vrijwillig molenaar die tot op de dag van vandaag nog actief zijn op onze molens en die zelf weer nieuwe molenaars hebben aangedragen. Ook voor de toekomst is het noodzakelijk dat we bezig blijven met het vormen van een nieuwe generatie molenaars want zoals Nick altijd zei: “Molens moeten draaien, daar zijn ze voor gemaakt.” Momenteel zijn er in onze streek in totaal 17 gediplomeerde molenaars actief waarbij we niet voorbij mogen gaan aan de mensen die zich ook zonder diploma met hart en ziel aan onze molens geven. Door zijn inzet heeft Nick er veel toe bijgedragen dat de molens ook in de verre toekomst als prachtig monument blijven voortleven en dat zij als uniek windwerktuig hun oorspronkelijke taak kunnen blijven verrichten. Wij hopen dat Catharina – die altijd met de molens meeleefde en haar man steunde in zijn passie voor windmolens – nog veel fijne levensjaren mag beleven.

Ben Verheijen,
Toezichthouder-molenaar van de Jan van Cuijk

In memoriam

Gerrit van den Berg

Op 23 mei 2003 overleed op 87-jarige leeftijd Gerrit van den Berg, oud-mulder van de “Martinus”. Gerrit werd geboren in Mullem op 13 september 1915 en was de oudste in een gezin van acht kinderen.

Gerrits vader Martien was destijds mulder op de Sambeekse molen. In 1917 kocht deze mulder de beltmolen in Beugen en werd daarop zelfstandig molenaar.

Gerrit werd vanaf zijn 13e jaar te werk gesteld als knecht op o.a. de standerdmolen en de watermolen te Oploo, alwaar hij volgens zijn zeggen zakken van 50 kg te verwerken kreeg en het bovendien ook nog lange dagen waren waarop gewerkt moest worden. Elke dag lopend en later per fiets naar Oploo. Hij had liever gestudeerd, maar daar werd in die tijd niet naar gekeken. Als oudste kind moest hij mee helpen zorgen dat er brood op de plank kwam. Het studeren werd overgelaten aan een paar broers van hem. Na zijn militaire dienst in 1939 kwam hij bij zijn vader op de molen, die hij later zou opvolgen. Gerrit trouwde met Zus (Maria) van Bon uit Vierlingsbeek en zij kregen een zoon, Martien. Zoals bij veel mulders in die tijd is het Gerrit ook niet altijd voor de wind gegaan. Het waren dikwijls moeilijke tijden, ook tijdens de oorlog. Op het laatst kwam ook voor Gerrit het moment dat hij door de economische omstandigheden genoodzaakt was met het malen te stoppen, hoewel er al niet meer op de wind gemalen werd. Zo rond 1970 ging de deur dicht en Gerrit kwam in dienst bij de verpleeginrichting Maria Roepaan.

Toen de restauratie van de molen, die in sterk vervallen toestand aan de gemeente Boxmeer verkocht was, in 1979 gereed kwam, heeft hij deze als beheerder samen met Theo van Bergen bemalen. De vrijwillig molenaars waren altijd welkom in huize Van den Berg, waar ze konden rekenen op een warm onderkomen in de winter en koffie, waarvoor ze iedere zaterdag persoonlijk door Gerrit werden uitgenodigd door op afstand te roepen “de koffie is klaar”. Tijdens die koffiepauze werden allerlei zaken besproken en niet alleen de molenaangelegenheden. Bij die gelegenheid liet Gerrit vaak (soms denken we met trots) de staalsplinters zien die hij door het billen in zijn hand had gekregen. Tot in het midden van de negentiger jaren

heeft hij zich met de molen bezig gehouden maar toen vond hij het blijkbaar welletjes en liet alles over aan de beide vrijwilligers.

Door ouderdom en een achteruitgaande gezondheid van beiden moest het molenhuis noodgedwongen worden verlaten. Gerrit en Zus betrokken vervolgens een appartement in het bejaardenhuis te St.-Anthonis. Helaas hebben ze van hun verblijf daar niet lang mogen genieten aangezien Zus na korte tijd kwam te overlijden.

Wij hebben Gerrit leren kennen als een beminnelijk mens met veel belangstelling voor wat er rondom hem gebeurde maar vooral ook voor “zijn” molen. Ook nog toen zijn geheugen hem in de steek begon te laten. Het overlijden van Zus was een grote slag voor hem en bracht hem niet veel later in het verpleegtehuis te Cuijk waar hij de laatste jaren van zijn leven in alle rust heeft doorgebracht.

Frits Harteman

Wind was grote spelbreker

Avondmalen Jan van Cuijk 30 december 2003

Op dinsdagavond 30 december werd er door Stefan Willems en Jaap Kool voor de tweede keer avondmalen op korenmolen Jan van Cuijk georganiseerd. Was in 2002 de regen de boosdoener, deze avond was het de wind die het spontaan liet afweten. De vooraankondigingen in de regionale kranten deden deze avond toch nog een veertigtal bezoekers naar de Jan van Cuijk komen. Ondanks dat de molen niet draaide lieten de molenaars de bezoekers toch kennis maken met de sfeer die het beroep van molenaar met zich meebrengt.

Waarom avond- of nachtmalen op de Jan van Cuijk?

Dit zogenaamde avond of nachtmalen gebeurde vroeger veel vaker. Niet uit luxe maar uit pure noodzaak. Er moest geproduceerd worden om de bevolking te voeden en de molenaar was de enige die tarwe kon vermalen. Machines op brandstof of elektriciteit kende men toen nog niet en de wind was hun enige krachtbron. Alleen als er geen wind stond, had de molenaar een groot probleem en kon hij de wieken en de molenstenen niet rond laten gaan. De productie stond dan stil. Windstille dagen en windstille periodes van enige weken kwamen geregeld voor. Windstil weer betekende dat er niet gemalen kon worden en dus werd er ook geen geld verdiend. De molenaar moest dan met allerlei klusjes proberen om aan de kost te komen. Niet alleen de molenaar had het dan moeilijk. Ook de bakkers waren bij een dergelijke windstille periode al vrij snel door hun voorraad heen. Zelfs de boeren hadden dan een probleem, want ze konden hun dieren geen gemalen voertarwe meer geven. Het kwam regelmatig voor dat de bevolking op zoek moest naar andere vormen van voedsel, omdat broodproducten niet te verkrijgen waren. De molenaar speelde dus voor de komst van de “machines” een erg belangrijke functie binnen de voedselketen. Maar dan moest het wel waaien. Kwam er uiteindelijk voldoende wind, dan gingen de molenaars snel aan het werk en werd er flink gemalen om alle klanten tevreden te stellen. Indien nodig werd er dag en nacht achtereen gemalen om de duizenden kilo’s tarwe of andere graansoorten te verwerken tot meel. Op deze manier maakte men zoveel mogelijk gebruik van de op dat moment aanwezige windkracht. De molenaar maakte dan heel erg lange werkdagen, maar er werd in ieder geval geld verdiend en de klanten waren weer tevreden. Terwijl de molenaar druk aan het werk was en de molenstenen de tarwekorrels tot meel vermaalden, bleven de meeste klanten vaak in de molen “rondhangen” totdat hun partij graan weer gemalen mee naar huis genomen kon worden. Vaak was het dan erg druk en gezellig in de molen en werden de laatste nieuwtjes onder het genot van een borreltje verteld. De molen kreeg daardoor zelfs een sociale functie. Menig café is toen in of in de buurt van een molen ontstaan.

Ondanks dat de molen niet kon draaien, kijken de molenaars toch terug op een geslaagde avond. De bezoekers werden overigens verwelkomd met koffie en spijsbrood dat beschikbaar was gesteld door de beide molenaars.

De vrijwillig molenaars van molen Jan van Cuijk willen daarom jaarlijks op 30 december deze traditie van het nachtmalen voortzetten. Bij voldoende wind zal er gemalen worden en kunt u kennismaken met het werk van de vrijwillige molenaars in een sfeervol verlichte molen. Mocht u niet zolang kunnen wachten dan bent u op zaterdag van 9.30 – 13.00 uur en op de oneven weken tot 16.00 welkom op de molen Jan van Cuijk. Of kijk op www.molenjanvancuijk.nl.

Tekst en foto: Stefan Willems

Een molen in Noord-Limburg

De Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide

Wonen in een molen is iets waar sommige actieve leden van onze vereniging misschien wel van dromen. Je hebt de hobby op deze manier immers altijd onder handbereik. Het probleem is echter dat in onze regio alle molens korenmolens zijn en deze zijn in tegenstelling tot poldermolens doorgaans niet geschikt voor bewoning. Een uitzondering hierop vormen de korenmolens met een pakhuis of woning onder de molen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide, waar het vroegere pakhuis onder de molen geschikt gemaakt is voor bewoning. Toen Ludger Pauls in de molen van Ven-Zelderheide kwam te wonen en hier ook molenaar wilde worden, was er echter nog een probleem: de molen had sinds de jaren ’80 geen wieken meer en het binnenwerk was ook niet in maalvaardige staat. Als molenaar kunt U zich voorstellen dat het dan toch begint te kriebelen.

Iedereen begrijpt dat het maalvaardig maken van een molen zonder wieken geen peuleschil is. Als particuliere eigenaar kan men weliswaar in aanmerking komen voor een subsidie van monumentenzorg, maar deze dekt slechts een deel van de kosten. U begrijpt dat het wat prijzig is om het overige deel van de kosten uitsluitend voor een molenaarshobby uit eigen zak te bekostigen. Om meer gelden voor de restauratie te kunnen verkrijgen heeft Ludger Pauls samen met de andere moleneigenaars binnen de gemeente Gennep, te weten Jan Coopmans van de Reus te Gennep en de gemeente Gennep, eigenaar van de Gerarda te Heijen, zijn molen ondergebracht in de Molenstichting gemeente Gennep. Op deze manier kunnen er meer gelden voor restauratie verkregen worden.

Het onderste gedeelte van de kap wordt van de molen gehesen

Het onderste gedeelte van de kap wordt gemonteerd. Op de foto is goed te zien dat het voeghout gerepareerd is met epoxy.

De nieuwe baard heeft weer de oorspronkelijke vorm en is ontdaan van Friese krullen, die op de eerste foto nog zichtbaar zijn

Geld is één zaak, maar restauratiewerk moet ook uitgevoerd worden. Dit begon met een begroting van Paul Groen, destijds werkzaam bij de firma Beijk molenbouw. Een omvangrijke post van de restauratie werd uiteraard gevormd door de roeden en Van Busselstroomlijnneuzen. Verder moest ook aan het binnenwerk het nodige gedaan worden. Bij een rondtocht door de molen zullen we verder terugkomen op de uitgevoerde werkzaamheden. Eerst gaan we even terug in de geschiedenis van de molen.

De “Rust na Arbeid” is in 1880–1881 gebouwd door Eduard Benedictus van den Boogaard. Mensen die thuis zijn in de geschiedenis van de molens van Noord-Limburg kennen de bouwer ongetwijfeld als bouwer en molenaar van de Reus te Gennep, die hij in 1847 liet bouwen. Zoals in deze tijd gebruikelijk, kreeg de molen bij de bouw drie koppels stenen. In 1888 werd een huis naast de molen gebouwd, waarna in 1896 een bakkerij volgt. In 1892 worden molen en huis verkocht aan Johannes Mattheus Hubertus Coopmans. Ten gevolge van een onweersbui breekt in 1911 de houten askop af, tijdens de val van het gevlucht breekt tevens één van de houten roeden. De molen wordt hierop voorzien van een gietijzeren bovenas van Prins van Oranje, no. 1186 en twee nieuwe Belgische roeden.
Lambertus Antonius Coopmans, zoon van Johannes, erft in 1922 de molen. Hij laat in 1930 een gedeelte van de molenberg weggraven om er een pakhuis te bouwen. In het linkergedeelte komt een maalstoel met 15’er kunststenen en een nieuwe dieselmotor te staan. De komst van stroomlijnwieken van firma Chr. van Bussel uit Weert en een elektromotor als vervanging van de dieselmotor brengen in 1943 een modernisering van het maalbedrijf met zich mee.
Adrianus Fernandus Constantinus Kock, sinds 1943 knecht op de molen, wordt vijf jaar later eigenaar. In 1952 moet de motormaalstoel plaats maken voor een kleine hamermolen uit Panheel, fabrikaat Van Aarsen. In dit jaar wordt tevens een restauratie uitgevoerd door de Friese molenmaker Westerga Wolvega. Bij deze restauratie krijgt de molen een baard met Friese krullen. Molenmaker Hub Beijk uit Afferden brengt in 1958 remkleppen aan in de stroomlijnneuzen.
In 1969 moet de laatste eigenaar-molenaar Ad Kock het maalbedrijf om gezondheidsredenen stilleggen. Pottenbakker Jakobs koopt in 1970 de molen om er in te gaan wonen. De meelzolder nam hij in gebruik

De steunrol aan de staart maakt het gebruik van een stut overbodig

als woonkamer, wat nog te zien is aan de bruingeschilderde balken. Jammer genoeg betekent dit tevens dat de molen niet meer in maal- of draaivaardige staat gehouden wordt en voortaan stil staat. In 1972–1973 verdwijnt een koppel blauwe stenen uit de molen, evenals de machines uit het pakhuis.
Jakobs verkoopt in 1977 de molen aan C. Verhoeven, die een bistro in de molen wil vestigen. Aan de achterzijde wordt de molenberg weggegraven. In 1987 wordt de molen openbaar verkocht aan Franziskus Lenssen. In dit jaar wordt vanwege veiligheidsredenen het gevlucht verwijderd.
In 1994 wordt de kap dichtgemaakt, Ludger Pauls wordt eigenaar van de molen. Door inspanningen van de nieuwe eigenaar en de eerder genoemde molenstichting wordt een restauratie van de molen in gang gezet, uitgevoerd door molenmaker Beijk. Oorspronkelijk zou deze restauratie in april 2003 voltooid worden, maar dit tijdsschema was niet meer haalbaar. Het ziet er nu naar uit dat de molen begin 2004 maalvaardig zal zijn.

Eén van de eerste klussen bij de restauratie van de molen was het opknappen van het onderste gedeelte van de kap. In de vrieskou van de winter 2002-2003 werd met een hoogwerker de kap van de molen gehaald. Het bovenste gedeelte van de kap en de bovenas konden bij Ludger in de tuin blijven liggen, het bovenwiel en het onderste gedeelte van de kap gingen mee naar de werkplaats in Afferden. Aldaar werden de voeghouten gerepareerd met epoxy en kreeg de kap een nieuwe windpeluw en penbalk.
Ook het gaande werk in de kap werd onder handen genomen. Zo kreeg het bovenwiel nieuwe kruisarmen. Bij demontage van het oude bovenwiel bleek dat de kruisarmen op een bijzondere manier in elkaar verwerkt waren, om zo vervorming van het bovenwiel tegen te gaan. In de nieuwe kruisarmen is deze methode wederom toegepast. Verder werd ook de bonkelaar gerepareerd en krijgt de molen een nieuwe vang. Bij de oude vangbalk valt op dat dit een staart geweest is, het gat van de monnik is nog zichtbaar.

De kuip heeft opvallend brede planken. Let verder op het bijzondere model steenkraan.

Ondertussen kon het muurwerk onder handen genomen worden. Aan de buitenkant werd de molen opnieuw gevoegd, aan de binnenkant heeft Ludger, geholpen door Frits Harteman, Hans Heijs en Don Werts, het pleisterwerk van de muur gekapt. Verder zijn er delen van de vloeren en scharnieren van de luiluiken vernieuwd. Alle trappen, behalve die naar de luizolder, zijn vervangen en de beltdeuren zijn vernieuwd.

De begane grond van de molen doet dienst als berging en achteringang van de woning onder de molen. Bezoekers kunnen de molen daarom bereiken via twee trapjes langs de molenberg. Om voldoende licht in de berging te laten, heeft de molen geen betondek boven de inrijpoort, maar een houten constructie die doet denken aan een deel van een stelling. Om op alle plaatsen bij de wieken en de kruibok te kunnen komen, moest het in 1977 afgevoerde zand weer aangevuld worden. Alvorens dit te doen, is de gehele berg afgegraven, teneinde de muur onder de molenberg waterdicht te kunnen maken en de muur van de kinderkamer te kunnen verstevigen. Verder moesten de keermuren bij de inrijpoort verder opgemetseld worden, zodat de berg zijn oorspronkelijke grootte weer terug kon krijgen. Als het nieuwe zand zich wat heeft kunnen zetten, zullen nieuwe kruipalen ingegraven worden.

Tijdens de zomer van 2003 kon de kap weer teruggeplaatst worden, waarna de staart en de schoren aangebracht konden worden. De staart rust via een rol tegen de molenromp, zodat het gebruik van een stut niet nodig is. De ophanging van de rol is aan de hand van oude foto's en vroegere opmetingen door Nienhuis (monumentenzorg) gereconstrueerd. Eveneens aan de hand van oude foto's werd de baard teruggebracht in de toestand van vóór de restauratie door Westerga Wolvega. Langs de kap werd een dakgoot aangebracht.

Maandag 12 januari 2004 was voor de molen in Ven-Zelderheide de grote dag. Na al die jaren zonder wieken, werden de roeden gestoken. Ondanks het slechte weer had Ludger niet over belangstelling te klagen, want de plaatselijke school en een aantal collega-molenaars waren aanwezig.
De molen zal wederom uitgerust worden met stroomlijning volgens het systeem-Van Bussel met remkleppen. De voorzijde van de roede wordt aluminiumkleurig, met een rood-wit-blauwe vlag op het uiteinde. De rest van de molen had uiteraard ook een verfbeurt

nodig, hierbij zijn de schoren zwart geworden met een witte kop, terwijl de deuren nu een groen-witte zandloper hebben met een rode bol in het midden. Voorzover Ludger Pauls het heeft kunnen achterhalen heeft de molen zo de oorspronkelijke kleuren weer terug.

Om de molen maalvaardig te maken moest nog het nodige gebeuren aan het steenkoppel. De steenkraan is opgeknapt, waarna Titulaer de aanwezige kunststenen kon repareren. Alle ijzerwerk voor de steen (bolspil, steenbus en balanceerrijn) is opnieuw gegoten. De oude kuip is zoveel mogelijk opgeknapt, maar de kaarbomen en kaar zijn nieuw gemaakt. Op de meelzolder zijn een nieuwe meelpijp en meelbak geplaatst.

De restauratie nadert nu echt zijn voltooiing, al was het voor de eigenaar-molenaar een zaak van veel geduld. Na een lange periode van rust, zal men ook weer arbeid kunnen verrichten op de molen van Venderheide, zodat hij zijn naam weer eer aan kan doen. Dit betekent tevens dat we Ludger als collega op de Martinus te Beugen zullen moeten missen, maar daar staat tegenover dat we er in de regio weer een prachtige maalvaardige molen bij zullen hebben.

Een laatste punt van zorg is het geringe aantal vrijwillig molenaars in de gemeente Gennep. Harry Kaak draait daar al zowel op de molen van Heijen als die van Gennep, geholpen door zijn leerling Frank Heeren. Ludger zal zijn molen alleen draaiende moeten houden. Laten we hopen dat de gereedkoming van de Rust na Arbeid een nieuwe impuls mag geven aan het molengebeuren in Noord-Limburg en wellicht nieuwe leerling-molenaars op mag leveren. We hopen dat de molens daar nog lang mogen draaien en malen.

Tekst: Marko Sturm
Foto's: Hans Heijs, Ludger Pauls, Marko Sturm

Friese molenaarsdag langs Van Harinxmakanaal

27 maart 2004

Op 27 maart wordt de zesde Friese molenaarsdag gehouden. Een dag met een uitnodiging voor alle molenliefhebbers en molenaars. Geen publieksdag (dat is in Fryslân in september), maar alle aandacht voor de molenvrienden. De te bezoeken molens zijn dit jaar: Kramer en Hoogland, de spinnenkoptweeling van Leeuwarden, poldermolen De Poelen van Dronrijp, boerenmolens Hatsum en Kingmatille bij Dronrijp en de windmotor te Weidum. Alle molens staan op zichtafstand van het Van Harinxmakanaal, de vaarweg van Harlingen naar Leeuwarden. Er is een fietsroute mogelijk van 30 kilometer langs dit kanaal en de zijtak de Zwette om de molens te bezoeken. Parkeermogelijkheden zijn er voor auto's met fietsendrager bij NS stations Deinum en Dronrijp en bij Campanile hotel te Leeuwarden. Als men per auto de molens wil bezoeken moet men erop rekenen dat men bij de molens een eindje moet lopen. Voor de spinnenkopmolens en de windmotor zal worden gezorgd voor aanvullend vervoer over het water. Het is een van de eerste keren dat de (nieuwe) Hooglandmolen in werking zal zijn. De molens zijn open van 10.00 – 16.00 uur. De organisatie wordt verzorgd door de De Fryske Mole i.s.m. Stichting Molens in Menaldumeradeel en Waterschap Fryslân.
Inlichtingen: 0511 – 474258 of sjerpdejong@chello.nl

Schoolbezoek aan de molen

Het komt regelmatig voor dat wij op de molen bezoek krijgen van een schoolklas. Dit is niet alleen op onze molen het geval, ook andere molens krijgen regelmatig zo'n bezoek van een school uit hun omgeving. Dit bijvoorbeeld ter gelegenheid van een aanstaande eerste communie; ter verduidelijking van een thema dat op school behandeld is of zo maar 'n uitje.
De molenaar(s) doen hun best, rekening houdend met de vaak nog jonge leeftijd van de bezoekers, de werking van de molen en het malen van het graan zo duidelijk mogelijk voor hen uit te leggen. Sommigen pikken het op en bij anderen gaat het 't ene oor in en 't andere weer uit. Weer anderen hebben de meeste belangstelling voor het naar buiten kijken door de raampjes; hoe hoger hoe liever. Voor ons is de steenzolder echter de grens. Hoe dan ook, vaak is er na afloop dolle pret en ieder is tevreden. De molenaars worden bij het afscheid door de schoolleiding hartelijk bedankt hetgeen bijna altijd gepaard gaat met een geschenkje in de vorm van een flesje wijn of anderszins. Ook een afscheidslied is ons ooit ten deel gevallen.

Afgelopen zomer hadden wij groep 4 van een basisschool op bezoek die ons na afscheid bedankte met de mededeling dat het presentje nog zou volgen. Enige weken later op een donderdagmiddag kwam de "meester" met een paar kinderen het cadeau brengen. Ze konden niet lang blijven want de "juf" nam waar. Het presentje bestond uit een kartonnen zuil volgeplakt met tekeningen van de molen met bijbehorende teksten en bedankjes. Ook zaten er een aantal aan de molenaar gerichte briefjes op geplakt. Enkele daarvan bevatten een, naar wij vermoeden, zelf bedacht sprookje of bewerking daarvan. Dit vonden wij zo grappig dat wij niet kunnen nalaten u deelgenoot van deze teksten te maken door ze integraal onderstaand weer te geven.

"Er was eens een Molennaar. De Molennaar was heel goed in vertellen. Maar de Molennaar was niet gewoon een mens maar een hele biezondere kat. Het ging vaak opreis. En de Molenaar bedacht een plan. En eindelijk had de koning hem aan de kant gebracht. Maar de koning vroeg iets waar Markies niet kon op beantwoorden maar de kat helpten hem en zij iets wat hij had verzonen. En gelukig merkten de koning niet dat het niet waar was. Maar het was gelukig goed afgelopen en ze levden nog lang en gelukig. einde"

Hebben we hier te maken met een bewerking van het sprookje "De gelaarsde kat"? De volgende mag er ook zijn.

"de tovermolen"

er was eens een molen. maar het was geen gewone molen. het was een tovermolen. als hij draaide werd het graan meteen brood. de molenaar was erg blij omdat hij er veel mee verdiende. hij kocht vee voor het geld dat hij had verdiend. hij was heel erg gelukig. uit."

Het is te mooi om waar te zijn. Als het zou kunnen zou het bovenstaande misschien iets zijn voor de collega's die meel verkopen voor o.a. het onderhoud van de molen. Dit zet pas zoden aan de dijk.

Hoewel we bij aanvraag voor een bezoek aan de molen nog steeds onze reserves hebben, vooral als het heel jonge kinderen betreft (veiligheid) of als het kinderen uit groep 8 betreft (vaak niet de gemakkelijksten en sommigen schijnbaar te lijden aan tijdelijke doofheid), stemmen we nog steeds met een bezoek in. En als het bezoek verloopt zoals b.v. het bovenvermelde bezoek, dan is op dat moment onze scepsis totaal verdwenen en zien we weer met grote belangstelling uit naar het volgende seizoen. De molen kan dan weer bestormd worden door een klas joelende kinderen in toom gehouden door juffen, meesters en ouders. We vragen ons wel af wat dit moet worden als de arbo-wet voor de molens van toepassing is. Hopelijk zijn de omstandigheden na de nodige aanpassingen van dien aard dat wij een schoolbezoek aan de molen met een gerust hart kunnen begroeten en het bovendien voor de kinderen ook nog zinvol is.

Frits Harteman

Wat doe je zoal op die molen?

In Molenvriend 49 verscheen onder deze titel een eerste deel met hoogte- en dieptepunten uit het logboek van de Katwijkse molen. Omdat dit al een tijdje geleden is, heeft de redactie er voor gekozen hier niet alleen het tweede deel te plaatsen, maar voor de volledigheid het gehele artikel.

Deze vraag is mij al vele malen gesteld door bezoekers aan de Katwijkse molen. Om daar een goed antwoord op te kunnen geven ben ik eens terug gaan bladeren in mijn molenjournaal. Dit journaal is ontstaan in de vijftien jaar dat ik molenaar ben op de Katwijkse molen. Elke keer als ik op de molen was geweest heb ik opgeschreven wat er gaande was op en rond de molen. Een aantal hoogte- en dieptepunten hieruit heb ik op papier gezet. Het laat een stukje geschiedenis zien over de afgelopen vijftien jaar en dat de vrijwillige molenaars daarin een belangrijke schakel zijn.

1987

4 mei	Nadat we de vlaggetjes uit de wieken hebben gehaald, die versierd waren in verband met de 65e verjaardag van Jan van Kempen, hebben we voor het **eerst** de molen weer laten draaien na vele jaren van stilstand.
23 mei	"De Gelderlander" heeft een foto gemaakt van de molen met de heer en mevrouw van Kempen en de drie molenaars, Peter Simons, Perry Hendriks en Henk Pas.
12 september	Monumentendag, veertig bezoekers ontvangen. Sleepwiel van het luiwerk goed vast gezet op de luias. Eén zak tarwe gemalen.
7 oktober	's Avonds om 8 uur is er een namaakbrand in de molen uitgebroken. De vrijwillige brandweer uit Cuijk rukt uit met groot materiaal en heeft een zeer geslaagde brandoefening.

1988

2 januari	Harde ZW-wind, niet gedraaid. De trap van de overloop naar de maalzolder gerepareerd, 8 treden en een trapboom vervangen.
19 maart	De bomen rondom de molen teruggesnoeid tot een hoogte van 2,5 meter. Behalve de grote beukenboom tegen de stelling, daar moeten we met onze zagen van afblijven.
14 mei	Nationale Molendag. 6 zakken tarwe gemalen. Ongeveer zestig bezoekers ontvangen. Hebben papieren molentjes gemaakt en uitgereikt aan de kinderen, was een geslaagde dag.
20 augustus	De Poes heeft de kaar met gerst als kattenbak gebruikt, alles zat onder de poep en pies. De kaar leeggehaald en de maalstenen schoongemaakt.
5 november	Begonnen met de koekenbreker op te knappen. We hebben last van muizen, ze vreten dwars door de zakken heen.

1989

14 januari	Vijf zakken gerst gemalen. Tijdens inspectie van het steenrondsel blijkt één staaf gebarsten te zijn en drie staven los te zitten en één kam van het spoorwiel komt naar buiten. De muizen vreten goed van muizenvergif maar gaan er niet van dood.
28 januari	Twee kammen in het spoorwiel op steek gezet. Takken uit de beukenboom gezaagd. Hebben besloten niet meer te malen, maar alleen nog te draaien i.v.m. windbelemmering door de grote beukenboom.
1 juni	Het molenaarsexamen wordt op de molen afgenomen door "de Hollandsche Molen". De kandidaten waren Frits Harteman, Hans Heijs, Paul Groen, Nico Jurgens en Jan van Riet.

3 juni	Verf gekocht voor het schilderen van de roeden en het stellinghek. De windborden uitgenomen en afgewassen met verfreiniger. (*waren op vijf mei 1990 klaar met deze klus)*
11 oktober	De molenmaker heeft de bovenas naar voren gebracht. De wiggen in de askop aangeslagen want enkele wiggen zaten geheel los.

1990

27 januari	De vier katoenen molenzeilen in de kippenschuur behandeld met Hydroline.
14 april	Vogelnesten verwijdert uit het kruiwerk. De stelling gecarbolineerd.
12 mei	Nationale Molendag, slecht weer met veel regen, ongeveer vijfenveertig mensen bezochten de molen, waaronder negen communicantjes van de lagere school uit Katwijk.
19 mei	Een TV-ploeg uit “Katwijk aan de Rijn” heeft een TV-reportage gemaakt over “Katwijk aan de Maas”.
8 september	Monumentendag, ongeveer tachtig mensen bezochten de molen, een zeer geslaagde dag.
3 november	De bascule van nieuwe pootjes voorzien, de oude waren opgevreten door de houtworm.

1991

9 maart	Een wanmolen van de gemeente Beers gekregen, deze op de maalzolder geplaatst.
6 april	Zeven kilo lood omgesmolten tot een broodje en dit aan de spreeuwenplaat bevestigd van end drie. Dit in verband met het wanwichtig zijn van het gevlucht.
28 september	De bliksemafleiding is doorgemeten door “het Gilde” en goed bevonden.
16 november	De robinia-bomen rondom de molen gesnoeid.

1992

19 januari	Niet gedraaid. Het snoeiwerk van de robinia-bomen opgeruimd.
2 mei	De molen in de vreugde gezet in verband met de zeventigste verjaardag van Jan van Kempen.
16 mei	De goot van de schuur kapot geramd met de buitenroede. Voorzoom licht beschadigd.
3 oktober	In de afgelopen week is de molen geschilderd door de molenmaker H. Beijk.
28 november	Het riet van de molenromp boven de zuiderdeur vastgezet.
19 december	Gereedschap gekocht op de vrijmarkt in Katwijk, betaald uit de fooienpot.

1993

6 februari	Een van de zeilen gerepareerd met een stuk zeil uit de molen van Beugen.
3 april	De twee stellingdeuren gangbaar gemaakt. Deze klemden op de onderdorpel van het kozijn.
8 mei	Molendag. Goed draaiweer, veel zon. Veel bezoek, honderdtwintig handtekeningen geteld.
19 juni	Witte zandlopers op de vier raamluiken geschilderd.
18 december	We zijn begonnen met het aanleggen van elektrische verlichting op de maal- en steenzolder.

1994

22 januari	De molenmaker H. Beijk heeft in de afgelopen week de halssteen en het voorkeuvelens vernieuwd en in het bovenwiel 10 kammen vervangen.
26 februari	Molendag Land van Cuijk. Een goede opkomst en goed draaiweer, ongeveer 50 bezoekers.
14 mei	Nationale molendag. Goed weer en zeer veel bezoek, ongeveer 150 bezoekers.
15 oktober	Niet gedraaid, geen wind. Houten neuten onder het kozijn geplaatst van de stellingdeur.
19 november	Molen in feesttooi gezet door de molenaars Perry Hendriks, Don Werts en de dochters Carola en Olga. Dit in verband met het vijfentwintig jarig huwelijk van Trees en Peter Simons.

1995

21 januari	De omwentelingenteller is op nul gezet door de Monumentenwacht. De teller telt niet meer, het mechaniek is vastgevroren.
25 februari	De baard onder de windpeluw zit gedeeltelijk los. Tijdelijk vastgezet met koperdraad.
8 april	Kraaiennesten uit het kruiwerk gehaald en de stelling gecarbolineerd.
26 augustus	De buitenroede zit los. De wiggen worden door Harrie Beijk aangeslagen.
30 september	Mari Goossens heeft kennis gemaakt en komt hier draaien als leerling.
14 oktober	Gedraaid met vier volle zeilen. TV-antenne geramd met het gevlucht.
11 november	Heklat en kluft vernieuwd.

1996

10 februari	De oude kapotte trekbel in ere herstelt door een mooie koperen trekbel (koffie- en soepbel).
16 maart	Dakgoot gekraakt tijdens het kruien.
13 april	Begonnen met voorbereidingen voor het schilderen van het gevlucht. We hebben de zeilen afgenomen en de windborden uitgenomen.
26 oktober	Het laatste windbord geschilderd. De rest van het gevlucht doen we volgend jaar. Afgelopen week is de rietdekker geweest en hij heeft al het riet opgeklopt. Waar het nodig was is er nieuw riet bijgestoken.
23 november	Niet gedraaid i.v.m. natte-sneeuwbuien. Nieuw trapje gemaakt voor de maalstoel.

1997

22 februari	De rietdekker heeft de stormschade aan het riet boven de zuiddeur hersteld.
3 mei	Het gevlucht opgesierd met vlaggetjes i.v.m. de vijfenzeventigste verjaardag van Jan van Kempen.
17 mei	We zijn weer begonnen met het schilderen van het gevlucht. Olie ververst in de taatspot van de koningspil.
5 juli	De klem van de bliksemafleider opnieuw aan de kabel bevestigt. Geschilderd aan het gevlucht.

1998

7 februari	De windborden in twee enden teruggeplaatst. Jos Verberk komt hier draaien als leerling.
8 maart	Zondag, regionale molendag Land van Cuijk, zeer grote opkomst ondanks het slechte weer.
2 mei	Sleepwiel van het luiwerk vastgezet op de spil.
12 september	Nationale Monumentendag, geen wind, hele dag regen, geen bezoek. We hebben de oude regulateur opgeknapt.
17 oktober	De roeden met de bovenas doorverbonden i.v.m. het goed functioneren van de bliksemafleider.

1999

9 januari	Twee gebruikte zeilen opgehaald van de molen “De Vooruitgang” in Oeffelt. Deze zeilen gepast op het gevlucht in Katwijk. De zeilen passen niet, ze zullen ingekort moeten worden en van nieuwe lijken worden voorzien.
30 januari	De oude lijken verwijderd en de zeilen op lengte gemaakt. De schoenmaker in Cuijk heeft het stikwerk verzorgd.
24 juni	Een filmploeg heeft opnamen gemaakt van de molen voor de molenfilm “het Land van Cuijk”.
11 september	Nationale Monumentendag, weinig bezoekers. De vlaggenstok en de binnenzoom gebroken. De vlag haakte in het draaiende gevlucht.
25 september	De gebroken binnenzoom hersteld. Aan het vermaken van de zeilen gewerkt, lijken aangenaaid.
18 december	De twee vermaakte zeilen opgehangen en enkele takken uit de beukenboom verwijderd.
31 december	De millenniumvlaggen van de schoolkinderen uit Cuijk en Beers opgehangen, niet gedraaid, er was geen wind. De kinderen en hun ouders getrakteerd op warme chocolade en koek. De molen de hele week in de vreugd laten staan met de 70 millenniumvlaggen in het gevlucht.

2000

22 april	Uit de beukenboom een groot aantal dikke takken gezaagd.
13 mei	Nationale Molendag. Bezoek: één oma en twee kleine kinderen.
10 juni	Een omgewaaide boom opgeruimd en drie robinia-bomen omgezaagd. Eén van de stellingschoren aan de noordzijde van de molen is vermolmd.
14 oktober	De stelling met algendoder behandeld.

2001

7 april	Samen met Perry en Harry twee dagen bezig geweest met het optuigen en het in de vreugd zetten van de molen. Dit ter ere van het vijftigjarige huwelijk van Jan en Rie van Kempen.
7 juli	Het publicatiebord van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk is bij de molen geplaatst.
13 oktober	De stelling gecarbolineerd en het rotte hout van de stelling schoren verwijderd.

16 november Niet gedraaid, geen wind. Op de maalzolder een redactievergadering gehouden voor het verenigingsblad “De Molenvriend”.

2002

19 januari Zeilen droog gedraaid. Askop loopt aan tegen het steenbord. Broeksteen is slecht, er springen stukjes steen uit aan de achterzijde.

9 maart In het riet zijn drie gaten gewaaid. Deze gaten provisorisch hersteld.

23 maart Vier bossen riet gesneden op een drassig landje. Hiermee de drie gaten en het afdakje boven de stellingdeur beter hersteld.

27 oktober Zondagmiddag, zware storm, windkracht 10. Het gevlucht extra gezekerd met een dik stuk touw en stutten in het bovenwiel. Het riet boven de stellingdeur vastgezet met draad. Het dreigde weg te waaien.

30 november De twee katoenen zeilen afgenomen om ze te behandelen met Hydroline. De molenmaker H. Beijk heeft in de afgelopen week drie vermolmde stellingschoren vernieuwd, een nieuwe broeksteen geplaatst en de twee roeden doorgehaald.

Tot zover het reilen en zeilen op de Katwijkse molen en zo zie je, dat je na vijftien jaar bezig zijn op een molen, jezelf niet hoeft af te vragen “Wat doe ik zoal op deze molen?” Het werk komt namelijk vanzelf naar je toe!

Peter Simons

Molenfeesten Wanroij afgelast wegens vogelpest

Afgelopen jaar, 2003, was het vijfentwintig jaar geleden dat standerdmolen “De Hamse Molen” op zijn huidige standplaats herbouwd werd. Dit gebeurde nadat de molen, die destijds in zeer slechte conditie verkeerde, op 3 juli 1974 instortte.

Aangezien de molenaars van de Hamse Molen, te weten Jan Selten, Jos Verberk en Walter Cornelissen, van mening waren dat jubilea gevierd moeten worden, hadden zij grootse plannen voor de viering van dit jubileum. Als datum werd het weekend van Nationale Molendag geprikt, om precies te zijn zaterdag en zondag 10 en 11 mei jongstleden. Bij de molen zou onder andere een feesttent gebouwd worden en verder zouden er oude tractoren tentoongesteld worden.
Een oplettende lezer kan aan de toon van het artikel reeds merken, dat alles niet is gelopen zoals de bedoeling was. Ten tijde van de geplande gebeurtenissen dreigde het vogelpestvirus namelijk over te slaan naar het Land van Cuijk. Gemeente Sint-Anthonis achtte het daarom verstandig alle evenementen op het platteland af te gelasten. De molenaars hebben toen besloten op dit verzoek in te gaan, op voorwaarde dat de molen wel op zaterdag en zondag geopend mocht zijn voor publiek. De vooraankondigingen in de diverse molenbladen konden immers niet meer herroepen worden.
Kort en goed: de molenfeesten werden in besloten kring gevierd, in bijzijn van de toevallig aanwezige collega-molenaars die op zondag een kijkje kwamen nemen in Wanroij. José Verberk en Ali Selten hadden voor wat te eten en drinken gezorgd. Op de foto ziet u dat de aanwezigen het zich goed lieten smaken.

Tekst en foto: Marko Sturm

Aan de licht

Piet Geenen

Na het lezen van de verschillende versies van het artikel “Aan de licht” en gesprekken met redactieleden, voelde ik mij, als een van de oudste leden van deze vereniging, ook verplicht om hieraan mee te werken. Hier staat dan Piet Geenen “Aan de licht”.
Als ik dan zo mijn gedachten laat gaan over wat er op papier moet komen, weet ik eerst niet of ik me moet beperken tot mijn werk met de molens van Oploo of mijn werk en afkomst. Maar ik kom tot de conclusie dat ik eerst even wat moet vertellen over mijzelf, mijn gezin, werk en komst in deze streek. Ik ben in 1936 geboren in Bladel, een plaats in de Acht Zaligheden, als zoon van een opzichter van de Heidemij. Woonde hier op tweehonderd meter van de beltmolen, zover ik me kan herinneren. Deze is afgebrand en zoals ik uit een gedicht heb gezien, gedeeltelijk herplaatst in Veldhoven. Deze afstand was voor mijn moeder niet voldoende, ze had in Budel naast de molen gewoond. Waarschijnlijk is dit de molen van de familie Kees geweest. Die is in deze jaren afgebrand en het wiekenkruis is weggevlogen, aldus haar verhaal.

Al vroeg moest ik in deze moeilijke tijden met vader mee naar de ontginningsgronden langs de Belgische grens. Eerst als zandtreinmachinist, hulplandmeter en hulpopzichter.

In 1953 werd ik als stagiaire overgeplaatst naar het Landgoed “De Utrecht” in de gemeente Esbeek. Hier kwam ik voor het eerst in aanraking met de bosbouw. Er werd een opleiding in Arnhem gevolgd. In 1956 maakte ik voor het eerst kennis met de Peel. Nu als militair op de vliegbasis Volkel en De Peel, als brandweerman.

In 1960 trouwde ik met Sina, die de boerderij verliet om in de toekomst als boswachtersvrouw mij te vergezellen. We kregen samen 3 kinderen en 7 kleinkinderen die allen in deze omgeving zijn blijven wonen. En nu nog de nodige aandacht van Oma en Opa vragen.

Na mijn opleiding in de bosbouw kreeg ik een baan als Boswachter-Jachtopzichter op de particuliere landgoederen Grote Slink en De Bunthorst, het toezicht en de dagelijkse leiding over 6 medewerkers. Als onbezoldigd ambtenaar der Rijkspolitie moest ik 12 jaar als Reserve Politieagent mijn bijdrage leveren. Dit tijdens de motorcrossen en ander politiewerk in de omgeving, dit ter compensatie voor vrijstelling van de BB.

In 1970 verkochten veel particulieren hun bezittingen aan het natuurbehoud en kocht het Brabants Landschap de landgoederen. Ik kwam in dienst bij deze stichting als beheerder. Nu was een opleiding tot natuurgids een vereiste en was ik een van de eerste natuurgidsen in deze streek. Dat hield in, zeer veel excursies, ook leerlingen vanuit Stevensbeek kwamen met wel 3 autobussen in de week naar het bos voor hun biologieles, welke door de boswachter moest worden gegeven. De natuureducatie ging zover dat de boswachter met een doos dia’s langs de scholen moest, om de jeugd het natuurbehoud bij te brengen, door mij werden 46 scholen in deze regio bezocht.

Van 1972 tot 1993 ben ik als commissielid bij de ruilverkaveling gekomen om te trachten zoveel mogelijk van het landschappelijk schoon te behouden. 1973 was een rampjaar, zware stormen teisterden onze bossen, vele boeren gingen saneren en kwamen in onze bossen werken om de stormschade op te ruimen. 40 medewerkers waren dagelijks in onze bossen aan het werk.

In deze periode kwam er een zeer grote uitbreiding van het beheersgebied en vielen de eigendommen van het Brabants Landschap tussen de Maas en Eindoven, Oss en Heeze onder mijn beheer. Na een inbraak in 1978 in onze woning op de Bunthorst durfde Sina niet meer alleen thuis te blijven en moest er naar een andere woning worden gezocht. In de kern van Oploo was nog een mooie plaats. Op het Mulderserf werd een huis gebouwd met uitzicht op de Korenmolen en de Watermolen.

Als bestuurslid van de plaatselijke VVV had ik al contacten met de molenaar Rutten en toonde al enige

belangstelling voor het molengebeuren. Bij het voorhangen van de oude zeilen is Rutten onwel geworden en is uit de wiek gevallen. Hij heeft mij de sleutels gegeven en is naar huis gebracht. Hij is niet meer op de molen geweest. Ik was op dat moment de molenaar in Oploo, er was verder niemand. In deze periode was Nick Wortman in deze regio bezig met het opleiding van molenaars. Bij hem en bij verschillende andere molenaars, o.a. Gerrit van den Berg, in de omgeving heb ik wat kennis opgedaan. In Oploo waren nog twee personen die van huis uit op molens hadden gewerkt, Crist Jansen en Gerrit Verhofstadt, die wilden mij wel helpen als dit nodig was. Ook andere molenaars in opleiding toonden regelmatig hun belangstelling. De molen draaide toen bijna nooit, of zeer moeilijk. Met ijzeren verzwaringen aan het uiteinde van de wieken moest een evenwicht worden gevonden.

Met een trekker hebben we de kast weer laten draaien, met de kruibok ging dit absoluut niet meer, hierbij moesten wel de nodige nesten worden geruimd en smeerwerk verricht. Daarna hebben we geprobeerd om de wieken rond te krijgen, de zeilen waren zeer slecht, maar we hebben de molen aan het draaien gekregen.

Nu was onze wens om de watermolen weer op gang te krijgen. Met behulp van o.a. Jan Selten en wat materiaal van een ijzerfabriek uit de omgeving hebben we de watermolen weer aan het draaien gebracht. Om deze molen toch te laten draaien had men een elektromotor geïnstalleerd en de nodige kammen afgezaagd.

Oploo liep uit, na 33 jaren draaide de watermolen weer op eigen kracht. Het water was toen ook al een groot probleem. D.m.v. de ruilverkaveling kon de kolk worden schoongemaakt, maar de aan- en afvoer was door de grote problemen in Oploo in het verleden een zeer moeilijke zaak, een omleiding was noodzakelijk. Dit had voor de watermolen de nodige consequenties. Ik kon de gemeente interesseren, verwaarloosde molens waren toen bij de Molenfeesten geen aangenaam gezicht.

De zeilen werden vernieuwd. Firma van Neerven kwam deze persoonlijk meten, het waren de eerste die hij maakte. Hiervoor werd de kunststof WK 77 gebruikt welke als proef moesten dienen. Een licht draaiende molen vraagt om beveiliging, dus werden nieuwe roede- en bezetkettingen gehaald.

In 1986 kwam Jan van Riet meehelpen en werden de molens geheel gerestaureerd. De biotoop heeft vele jaren de molen zwaar gehinderd, niet alleen het water maar ook de grote populieren bomen die rond de watermolen stonden zorgden voor veel hinder. In de beek kwam veel blad voor het krooshek en de windmolen kreeg geen wind. Gelukkig hebben we deze problemen ook op kunnen lossen en zijn de bomen verdwenen. Ook bij de inrichting van het Mulderserf zijn onze plannen verwezenlijkt. Een geplande doorgaande weg kan tegen gehouden worden en een meidoornheg werd als afscheiding ronde de molen geplant. Dit naar aanleiding van een incident met een jongen die een half rondje met het gevlucht had gemaakt.

In 1985 kwamen we tijdens een van onze reizen in Polen terecht en werden we gegrepen door de armoede daar. Dit resulteerde voor ons, dat er de komende 12 jaren jaarlijks 3 vrachtwagens met goederen naar gerichte gezinnen in Polen zijn vertrokken.

In 1993 was de gemeente Sint-Anthonis op zoek naar een gebruiker voor de watermolen omdat hier zeer veel vandalisme voor kwam. Straatstenen werden in de beek terug gevonden en ramen hadden geen lang leven. Toen het Gilde hier belangstelling voor kreeg, gingen onze gedachten uit naar het behoud van deze molens en kwamen we op een windstille zaterdagmorgen op het idee om een stichting op te richten, die het behoud van de molens en voor ons ook inspraak in het gebruik zou geven. Een stichting met een zo'n groot mogelijk draagvlaak. Deze werd gevonden door, de gemeente, de Dorpsraad, de VVV, het Gilde en de molenaars hierin te verenigen. In het najaar gingen we naar de notaris en was de stichting opgericht. Gedurende deze tijd ben ik dan ook vicevoorzitter.

In 1993 stond in Oploo de Korenbloem in de vreugdestand, de molenaar ging met de VUT. En daarna hebben we ons veel bezig gehouden met onze grote hobby, n.l. reizen. Daarom ben ik vanaf mei tot oktober weinig of geheel niet bereikbaar. Op de andere zaterdagen ben ik te vinden op onze molens in Oploo.

April 2001 kregen we de gelegenheid om ons adres te veranderen en zijn we in Boxmeer komen wonen, omdat ik gewend was om de wereld van boven te bekijken zijn we nu op een flat gaan wonen en hopen daar nog vele jaren samen met Sina te vertoeven.
En nu vul ik mijn tijd door op de school te helpen en nog een hobby, n.l. het verzamelen van spreekwoorden, raadsels, gezegden en andere schriftelijke zinen onzin die in het verleden op de meelpijp of op andere plaatsen, in onze molens is geschreven en wat daarvan nog is overgebleven.

Molens in de regio

De Nooitgedacht te Afferden
Het ligt in de bedoeling dat molenmaker Harrie Beijk de reeds aanwezige lange schoren gaat aanbrengen. De planken van de beltdeuren zijn vernieuwd en de windpeluw is afgedekt. Verder is de invaartdeur schoongemaakt en geschilderd. De lagerbalken zijn weer gesmeerd. Het teren van de kap staat ook weer op het programma. Vanaf 1982 besteedt de molenmaker het hele bedrag van de onderhoudssubsidie aan de molen. Dit wordt tegenwoordig BRIM genoemd wat staat voor Besluit Rijksregeling Instandhouding Monumenten. Deze subsidie welke op dit moment 6800 euro bedraagt is bedoeld voor reparatie, onderhoud en restauratie. Af en toe draait Joost Schoenmakers uit Well op deze molen maar een extra molenaar is zeer welkom op de Nooitgedacht.

De molen De Hoop te Beers
Bijna de hele begroting van de restauratie is door Monumentenzorg goedgekeurd. De aanvraag voor subsidie is echter nog niet ingediend omdat de zaken met betrekking tot de benodigde grond voor de molen nog niet geregeld zijn. Perry Hendriks deelde mede dat er nog 70 vierkante meter grond nodig is om de stelling te kunnen bouwen. Deze zaak zal eerst met de betrokken familie Van de Besselaar en de gemeente Cuijk geregeld moeten worden. In verband hiermede wordt de aangrenzende schuur te koop aangeboden.

De Martinus te Beugen
Molenaar Frits Harteman geeft aan dat de financiën van de gemeente Boxmeer momenteel niet zo rooskleurig zijn. Dit zal mogelijkerwijs betekenen dat de plannen met betrekking tot de vloer van de invaart en het eventueel aanbrengen van een derde beltdeur op de lange baan geschoven zullen worden. Door (jonge) vandalen is een zeil op een avond losgemaakt en daarbij is ook een trekveer van een remklep ontvreemd. Enige tijd later is de roedketting losgemaakt. Nu is het gelukkig weer wat rustiger. Het onderkomen voor de molenaars (hut) onder in de molen is nu klaar en doet dienst als een prettige verblijfsplaats om zich op te warmen tijdens de winter. Op zaterdagen lijkt het wel een zoete inval. Er is gewerkt aan de tweede drijfas op de luizolder zodat deze in de toekomst gebruikt kan worden voor de aandrijving van een buil. De muts van de bovenas zit los en dient gerepareerd te worden. Verder heeft de taatspot van de koning dringend een nieuw plaatje nodig.

De Jan van Cuijk te Cuijk
Het lag in de bedoeling om in het afgelopen jaar de hele staart, behalve de schoren, te vernieuwen. Ook het luiwerk en de Van Bussel voorzomen worden dan onder handen genomen. Door allerlei omstandigheden is dit niet gelukt en ligt het in de bedoeling om dit het komende voorjaar te doen. Op korte termijn zal de munnik van de kruibok gerepareerd worden evenals de bevestiging van de kruias. Op punten waar het kruien zwaarder gaat slippen de kruiraderen nu over elkaar heen en is verder kruien op een normale wijze niet mogelijk. De kruias is overigens met een aantal stalen spijkers provisorisch vastgezet. Verder ligt er nog het probleem met de rode en zwarte verf welke loslaat van de molenromp. Ook de afvoergoot onder de kap moet nog nagekeken worden. Vandalen hebben één van de drie lichtspots vernield, deze wordt gerepareerd door de PNEM. Om wat meer armslag te hebben en eigen zaken uit te kunnen voeren, draaien de molenaars Ben Verheijen en Stefan Willems nu om de andere week. Op 30 december heeft weer het gebruikelijke avondmalen plaatsgevonden waarover elders in dit blad een verslag is weergegeven. De heer Gerd Hage uit Goch draait op donderdagen met Ben Verheijen totdat hij de benodigde 160 draaiuren bij elkaar heeft.

De Bergzicht te Gassel
In deze molen bevindt zich een vroegere motorruimte. Hierin stond de dieselmotor die een maalstoel aandreef. Molenaar Jan van Haren is bezig om hierin een nieuwe inrijpoort te maken met een nieuwe deur zodat de situatie achter in de molen hetzelfde wordt als voor bij de toegangsdeur. De Bergzicht heeft zodoende straks een invaart en een uitvaart. De kruibok heeft een steun met twee wielen gekregen. Daarmee is het mogelijk om de hoogte van de kruibok in te stellen zodat tijdens het kruien de schoren langs het riet heen gaan en dit niet beschadigen. Met de nieuwe maalstoel wordt regelmatig gemalen. Molenmaker Beijk heeft een plaatje onder de taats gelegd omdat deze na een tijdje draaien ging “schreeuwen”. Het ligt in de bedoeling dat de molen in het voorjaar weer wordt geschilderd. De biotoop van deze molen is een tamelijk hopeloze zaak omdat er weinig initiatieven van de bosbeheerders zijn om deze molen wat meer lucht te geven.

De Reus te Gennep
Volgens molenaar Harry Kaak bevindt de molen zich in een goede staat en op dit ogenblik zijn er weinig

markante punten te vermelden. Leerling Hans Altemüller blijft deze maand nog op de Reus, daarna gaat hij naar Zeddam naar de torenmolen. Ook gaat hij naar een wipmolen in de buurt van die plaats. Op gezette tijden komt hij nog eens terug naar de molen bij Ottersum.

De Mariamolen te Haps
In het najaar van 2003 zijn het gevlucht, de kap, de staart en de romp geschilderd. Daarbij is aan het licht gekomen dat de windborden op diverse plaatsen slecht zijn. Er blijkt een kruipaal verrot te zijn en daarom worden de andere aan een inspectie onderworpen. Gedurende de bovengenoemde werkzaamheden heeft de molen een paar maanden niet kunnen draaien. Voor de nabije toekomst zijn er ideeën om het pleisterwerk aan de binnenkant van de muren te verwijderen. Verder staat de toestand en uitstraling van de molenberg hoog op de agenda. Het probleem met het warmlopen van de pen is nog steeds aanwezig terwijl ook het raaklopen van het gevlucht tegen het steenbord de nodige aandacht zal vragen.

De Gerarda te Heijen
Molenmaker Beijk heeft twee roosterhouten vernieuwd. Het bleek dat de kapring al aan het verzakken was. Zoals ook bij verschillende andere molens het geval was moesten ten gevolge van de hete zomer de roedwiggen aangeslagen worden. De ijzerbalk bij het rechter voeghout is verschoven. Frank Heeren uit Sambeek volgt nog steeds de molenaarsopleiding op de molen te Heijen bij Harry Kaak.

De stellingmolen te Katwijk
Molenaar Peter Simons laat weten dat er op dit moment geen bijzonderheden over deze molen te vermelden zijn.

De Vooruitgang te Oeffelt
De leerling-molenaars Gerard Gerards en Koos van de Haven gaan 7 februari a.s. op tentamen. De molenaars hebben alle kammen en staven ingewassen. Zij zijn ook bezig met het bestuderen van de nieuwe Arboregels voor windmolens. Het blijkt nu dat de beveiliging links van de molen niet aan de nieuwe eisen voldoet. Enkele adspirant-molenaars verblijven nog in de wachtkamer van Theo van Bergen en John Houben.

De Korenbloem en de watermolen te Oploo
De Korenbloem blijkt in een goede staat te verkeren. Ook het kruien gaat goed als er maar op tijd gesmeerd wordt. Het rechtzetten van de standerd een tijd geleden heeft tot goede resultaten geleid. Molenaars Jan van Riet en Piet Geenen laten de molen elke zaterdagmorgen draaien en als het kan ook malen. Men is onderhand wel toe aan nieuwe zeilen, de huidige windvangers bewijzen al ongeveer 20 jaar dienst. Het ligt in de bedoeling om met de komende nationale molendag in mei over de nieuwe zeilen te kunnen beschikken. Met de watermolen wordt ook regelmatig gewerkt en momenteel is er water genoeg. Tijdens de afgelopen zomer was dit wel anders want toen heerste er een zeer lage waterstand. Met de watermolen wordt slechts zelden koren gemalen. Een bekende historische figuur in het dorp Oploo is Toontje den Dwerg. Enkele jaren geleden is er een openluchtspel met betrekking tot deze figuur bij de watermolen opgevoerd waaraan ook Jan van Riet heeft meegedaan en nu is er dan een beeld van Toontje bij de molen geplaatst.

De Bovenste Plasmolen te Plasmolen
Molenaar Karel Siebers deelde mede dat de watermolen in een goede staat verkeert en dat er verder geen bijzonderheden zijn te melden. De molen is overigens tot mei gesloten.

De Luctor et Emergo te Rijkevoort
Molenaar Sytske Verheijen vertelde dat er zich op deze molen een voorval heeft afgespeeld. Robbert Verkerk is namelijk door de vloer van de graanzolder gezakt. Het is gelukkig goed afgelopen. De situatie is nu zo dat er geen bezoekers meer toegelaten kunnen worden. De Rijkevoortse molen is alles bij elkaar in een nogal slechte staat. Het wiekenkruis is slecht maar er kan nog wel mee gedraaid worden.Veel zolderbalken moeten vervangen worden, diverse balken zijn reeds gestut. De stelling is ook niet meer in een zo'n goede toestand. De molenaars zijn in onderhandeling met de gemeente Boxmeer maar men is bang dat men zal kiezen voor noodoplossingen. Op dit moment is men bezig met het verwijderen van het stucwerk van de binnenmuren. Het is de bedoeling dat er geen nieuw pleisterwerk op komt.

De Heimolen te Sint-Hubert
Op een druilerige en windloze zaterdagmiddag trof ik Harry Daverveld op de molen aan. Hij bleek net klaar te zijn met het inwassen van de kammen en staven. Ook liet hij mij de uilenkast zien die in de molen is ingebouwd. Tot nu toe heeft nog geen enkel uilenpaar zich laten verleiden om in de molen te gaan wonen. Houtduiven waren echter wel zo vrij om in de kast voor nakomelingen te zorgen. Verder bleken er geen meeljagers aan de loper te zitten zodat er een hele laag meel in de kuip aanwezig was. Met behulp van rubberen stroken zijn nu meeljagers rondom aan de loper aangebracht. Een van de kruipalen heeft te diep in de grond gezeten waardoor de hals behoorlijk ingerot is. Het ligt in de bedoeling om het rotte materiaal weg te halen en dan de paal te behandelen met

een conserveringsmiddel. Langzaam maar zeker ontstaat er een soort tuintje bij de Heimolen door het storten van overtollige grond door een nogal betrokken persoon. Het ligt in de bedoeling dat het in het voorjaar wordt voorzien van bloemen en planten.

De Rust na Arbeid te Ven-Zelderheide
Met betrekking tot deze molen kan verwezen worden naar een verhandeling van Marko Sturm over de afgelopen restauratie. Deze verhandeling is elders in deze uitgave opgenomen.

De Hamse molen te Wanroij
Molenaar Jan Selten vertelde dat er een nieuw hek om de galerij en een nieuwe trapleuning is aangebracht. De bliksemafleiderinstallatie is door het Gilde gecontroleerd. De doorverbinding van de roede naar de askop is vervangen en er is een nieuwe aardkabel aangebracht. Rond de ligger is een bekisting gemaakt en het ligt in de bedoeling om deze op te dikken omdat deze nogal dun geworden is en wellicht eens mee zou kunnen gaan draaien. De drie molenaars werken regelmatig met de molen, de huidige stand van de omwentelingsteller is ongeveer 80.000. Vandalen hebben een tijdje geleden schijnwerpers kapot gegooid en deze zijn nog steeds niet gerepareerd.

Tekst: Ben Verheijen

Brabants molenweekend

26 en 27 juni 2004

Opening 5e Brabants molenweekend
Het is inmiddels een gebruik het Brabants molenweekend officieel te openen. Ditmaal wordt de opening verricht op molen "de Korenbloem" in Ulvenhout. Deze molen zal rond die tijd voorzien zijn van nieuwe Van Busselneuzen en de oude toog aan de achterzijde zal weer geopend zijn. Dit alles door een actief stichtingsbestuur en (vrijwillige) molenaars.

De opening vindt plaats op vrijdagmiddag 25 juni om 17.00 uur.
Wij hebben de Brabantse gedeputeerde van cultuur de heer W. Luijendijk bereid gevonden de opening te verrichten. Hij zal dan ook de nieuwe (2e) Brabantse molenkaart overhandigd krijgen van onze (nieuwe) voorzitter de heer D. van der Vondervoort uit Boekel. U als molenaar kan dan meteen de nieuwe molenkaart meenemen.

Werkgroep molenweekend
In het kader van het molenweekend heeft de werkgroep pr & educatie regionale medewerkers gezocht, voor het Land van Cuijk is dit Stefan Willems.
De algehele organisatie & coordinatie is in handen van Camiel Damen en Bart Hoofs.
De werkgroep moedigt de molenaars vooral aan om ook eigen activiteiten te organiseren, zoals bijvoorbeeld een fietstocht langs een aantal molens in de buurt.

Openingstijden
Het is aan te bevelen dat alle molens tijdens het molenweekend dezelfde openingstijden hebben. De werkgroep stelt voor dat de molens zijn geopend tussen 11.00 en 17.00 uur op 26 en/of 27 juni a.s.

Thema
Sinds vorig jaar hebben we een thema aan ons Brabants Molenweekend verbonden. Dit om het weekend meer te laten zijn dan alleen maar draaiende molens en om bezoekers en molenaars iets extra's te bieden. Ook dit jaar verbinden we weer de oldtimers met ons molenweekend. Het thema zal zijn "al rijdend en malend terug in de tijd". We maken routes voor de oldtimerclubs en die routes kan men lezen op de speciale molenweekendsite: www.molens.net/molenweekend

Aanmelden van deelname
Aanmelden voor deelname aan het molenweekend:
- via de site: www.molens.net/molenweekend onderaan de pagina kunt u een button aanklikken en de deelname doorgeven.
- via een e-mail aan Camiel Damen: cda@cobrawonen.nl of Bart Hoofs: bart.hoofs@compaqnet.nl of tel. 013-5053064.

Bart Hoofs
(werkgroep Brabants Molenweekend)

(advertentie)

van Eeten & Reijs Notarissen
Lid s.w.v. Land van Cuijk

Postadres: Postbus 11, 5450 AA MILL
Kantooradres: Oranjeboomstraat 3, MILL, Tel. 0485 - 451276 fax 454063

(advertentie)

BEIJK
molenmakers
houtrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a
5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910
fax 0485-532305

(advertentie)

Als je vooruit wilt in de veehouderij, kom dan eens met Hendrix praten.

Natuurlijk moet uw voerleverancier verstand hebben van voer. Maar hij moet ook met verstand van zaken kunnen meepraten over huisvesting, gezondheid, bedrijfsontwikkeling en milieu. Want uw bedrijfsresultaten hangen van veel meer af dan van voer alleen.
De Legpluimveegroep durft verder te kijken dan het voer dat zij leveren. Zij hebben een praktische kijk op hoe je een boerenbedrijf gezond kunt houden, nu én in de toekomst. Dat wordt des te belangrijker nu het er steeds meer om draait om de kosten te beheersen.

Hendrix

Legpluimveegroep
Hoofdstraat 4
6598 AD Heijen
telefoon 0485-490777

a nutreco company